

آداب عبادی غدیر

فهرست مطالب

- 1 - نماز
- 2 - روزه
- 3 - دعا در شب و روز غدیر
- 4 - یاد خدا و پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)
- 5 - درود و صلوات بر پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)
- 6 - غسل
- 7 - حمد و ستایش پروردگار و سپاس او
- 8 - زیارت امیرالمؤمنین علیه السلام
- 9 - تعویذ
- 10 - عبادت

نماز

نماز عید غدیر در شب و روز و نیز نماز مسجد غدیر، در روایات وارد شده است که نمونه ای از روایات آن بیان می گردد:

الف: نماز شب غدیر: سید بن طاووس در مورد آن چنین می گوید:
وجدنا فیها صلاة مذکورة فی کتب العبادات والصلاة خیر موضوع و خیر مسموع عام فی سائر الصلوات.

ذکر صفة هذه الصلاة فی ليلة الغدير وهی اثنتا عشرة رکعة لايسلم الا فی اخرهنّ ويجلس بين کلّ رکعتين ويقرأ فی کل رکعة الحمد وقل هو الله أحد عشر مرّات و آية الكرسي مرّة، فاذا اتيت الثانية عشرة فاقراً فیها الحمد سبع مرّات وقل هو الله أحد سبع مرّات واقنت وقل «لا اله الا الله وَحْدَهُ لا شريك له، له الملك وله الحمد يحيى ويميت ويحيى وهو حي لا يموت بيده الخير وهو على كل شى قدير» عشر مرّات وتركع وتسجد وتقول فى سجودك عشر مرّات «سبحان من أحصى كل شئ علمه وسبحان من لا ينبغى التسبيح الا له سبحان ذى المنّ والنعم، سبحان ذى الفضل والطول، سبحان ذى العزّة والكرم، أسئلك بمعاقد العزّ من عرشك ومنتهى الرحمة من كتابك وبالاسم الاعظم وكلماته التامة أن تصلى على محمد رسولك وأهل بيته الطيبين الطاهرين وأنّ تفعل بى كذا وكذا اتك سميع مجيب»¹.

ب: نماز روز غدیر: شیخ طوسی درباره نماز روز غدیر چنین آورده است:
الحسين بن الحسن الحسينى قال: حدثنا محمد بن موسى الهمداني قال: حدثنا على بن حسان الواسطى، قال حدثنا على بن الحسين العبدى، قال سمعت ابا عبد الله الصادق - عليه السلام - يقول: صيام يوم غدیر خم يعدل صيام عمر الدنيا عاش انسان ثم صام ما عمّرت الدنيا لكان له ثواب ذلك وصيامه يعدل عند الله - عزّوجلّ - فى كل عام مائة حجّة ومائة عمرة مبرورات متقبّلات وهو عيد الله الاكبر... ومن صلّى فيه ركعتين... عدلت عند الله - عزّوجلّ - مائة الف حجّة ومائة الف عمرة و....

ومن فطر فيه مؤمناً كان كمن اطعم فئاماً وفئاماً فلم يزل يعد الى ان عقد بيده عشريناً. ثم قال: اتدرى كم الفئام؟ قلت: لا. قال: مائة الف كل فئام كان له ثواب من اطعم بعدها من النبيين و الصديقين والشهداء في حرم الله - عزوجل - وسقاها في يوم ذي مسغبة والدرهم فيه بالف الف درهم...2

ج: نماز مسجد غدیر: محدث عظیم الشأن مرحوم کلینی در مورد نماز مسجد غدیر می گوید: عدة من اصحابنا، عن سهل بن زياد، عن احمد بن محمد بن أبي نصر، عن أبان عن ابى عبدالله - عليه السلام - قال: يستحب الصلاة في مسجد الغدير لان النبي - صلى الله عليه وآله - اقام فيه أميرالمؤمنين - عليه السلام - وهو موضع اظهره الله - عزوجل - فيه الحق.3

2 - روزه

درباره روزه روز غدیر روایات متعددی وارد شده که نمونه ای از آنها نقل می شود. صدوق می گوید:

حدثنا على بن أحمد بن موسى - رضى الله عنه - قال: حدثنا محمد بن ابى عبدالله الكوفى قال: حدثنى الحسين بن عبداللّٰه الاشعريّ قال: حدثنى محمد بن عيسى ابن عبيد، عن القاسم بن يحيى، عن جدّه الحسن بن راشد، عن المفضل بن عمر قال: قلت لابی عبدالله - عليه السلام -: كم للمسلمين من عيد؟ فقال: اربعة اعياد، قال، قلت: قد عرفت العيدين والجمعة، فقال لى: اعظمها واشرفها يوم الثامن عشر من ذى الحجّة وهو اليوم الذى اقام فيه رسول الله - صلى الله عليه وآله - أميرالمؤمنين - عليه السلام - ونصبه للناس علماً. قال: قلت: مايجب علينا فى ذلك اليوم؟ قال: يجب عليكم صيامه شكراً لله وحمداً له مع أنّه اهل ان يشكر كل ساعة، وكذلك أمرت الانبياء اوصياءها ان يصوموا اليوم الذى يقام فيه الوصى يتخذونه عيداً، ومن صامه كان افضل من عمل ستين سنة.4

همان طور که در پایان حدیث آمده است انبیا به جانشینان خود دستور می دادند که روز وصایت و امامت خود را عید بدانند و روزه بگیرند. امام در این حدیث در فضیلت روزه این روز می فرماید: روزه این روز از عمل شصت سال برتر است.

مرحوم کلینی هم در مورد روزه و اعمال دیگر چنین نقل می کند:

عن على بن ابراهيم، عن ابيه، عن القاسم بن يحيى، عن جدّه الحسن بن راشد، عن ابى عبدالله - عليه السلام - قال: قلت: جعلت فداك للمسلمين عيد غير العيدين؟ قال: نعم يا حسن أعظمها واشرفهما، قلت: واى يوم هو؟ قال: هو يوم نصب أميرالمؤمنين - صلوات الله وسلامه عليه - فيه علماً للناس، قلت جعلت فداك وماينبغى لنا ان نضع فيه؟

قال: تصومه يا حسن وتكثر الصلاة على محمد وآله وتبرّء الى الله ممّن ظلمهم فانّ الانبياء - صلوات الله عليهم - كانت تأمر الاوصياء باليوم الذى كان يقام فيه الوصى ان يتخذ عيداً، قال: قلت: فما لمن صامه؟ قال: صيام ستين شهراً، ولاتدع صيام يوم سبع وعشرين من رجب فانه هو اليوم الذى نزلت فيه النبوة على محمّد - صلى الله عليه وآله - وثوابه مثل ستين شهراً لكم.5

در آخر حدیث بعد از روزه غدیر به روز مبعث اشاره شده و ثواب روزه هر دو روز برابر با ثواب روزه شصت ماه دانسته شده است و این، ارتباط حقیقی دو روز و اهمیت آن دو را می رساند.

3 - دعا در شب و روز غدیر

از پیشوایان اسلام دعاهای مختلفی در شب و روز این عید بزرگ نقل شده است که این مقاله گنجایش نقل آنها را ندارد. محدثان زیادی، این ادعیه را نقل کرده اند؛ از جمله سید بن طاووس و علامه مجلسی و محدث قمی که می توان به کتب آنان مراجعه کرد.6

4 - یاد خدا و پیامبر(صلی الله علیه و آله و سلم)

در آداب غدیر تأکید شده که در این عید بزرگ با روزه و نماز به یاد خدا و محمد(صلی الله علیه و آله و سلم) و آل او(علیه السلام) باشید. در این زمینه نیز حدیثی از محدث بزرگ شیعه، کلینی می آوریم:

سهل بن زیاد، عن عبدالرحمن بن سالم، عن ابیه قال: سئلت ابا عبدالله - علیه السلام - هل للمسلمین عید غیر یوم الجمعة والاضحی والفطر؟ قال: نعم اعظمها حرمة قلت: وایّ عید هو جعلت فداک؟ قال: الیوم الذی نصب فیه رسول الله - صلی الله علیه وآله - امیرالمؤمنین - علیه السلام - وقال: «من کنت مولاه. فعلیّ مولاه» قلت: وایّ یوم هو؟ قال وما تصنع بالیوم انّ السنّة تدور ولکنّته یوم ثمانية عشر من ذی الحجّة، فقلت: وما ینبغی لنا أن نفعل فی ذلك الیوم؟ قال: تذکرون الله عزّ ذکره فیه بالصیام والعبادة والذکر لمحمّد وآل محمّد...7

5 - درود و صلوات بر پیامبر اکرم(صلی الله علیه و آله و سلم)

مرحوم شیخ حرّ عاملی از محمد بن علی بن الحسین چنین آورده است:
 عن الصفار، عن محمد بن عیسی، عن علی بن سلیمان بن یوسف البزّار، عن القاسم بن یحیی، عن جدّه الحسن بن راشد قال: قیل لأبى عبدالله - علیه السلام: للمؤمنین من الاعیاد غیر العیدین والجمعه؟ قال، فقال: نعم لهم ما هو اعظم من هذا، یوم أقیم امیرالمؤمنین - علیه السلام - فَعَقَدَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - الْوَلَايَةَ فِي اعْتِاقِ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ بِغَدِيرِ خَمٍّ، فَقُلْتُ: وَآيُّ يَوْمٍ ذَلِكَ قَالَ: الْاَيَّامُ يَخْتَلِفُ، ثُمَّ قَالَ: يَوْمٌ ثَمَانِيَةَ عَشَرَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ قَالَ، ثُمَّ قَالَ: وَالْعَمَلُ فِيهِ يَعْدَلُ ثَمَانِينَ شَهْرًا، وَيَنْبَغِي أَنْ يَكْثَرَ فِيهِ ذِكْرُ اللَّهِ - عَزَّوَجَلَّ - وَالصَّلَاةُ عَلَى النَّبِيِّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - وَيُوسِعُ الرَّجُلَ فِيهِ عَلَى عِيَالِهِ.8
 امام رضا(علیه السلام) نیز در ضمن بیان فضیلت روز غدیر می فرماید:
 ویوم الثار الصلاة على محمد وآل محمد.9

6 - غسل

از امام صادق(علیه السلام) در ضمن حدیثی که قسمتی از آن را درباره نماز نقل کردیم چنین آمده است:
 یغتسل عند زوال الشمس من قبل أن تزول الشمس مقدار نصف ساعة یسئل الله - عزّوجلّ.10

7 - حمد و ستایش پروردگار و سپاس او

علامه مجلسی چنین آورده است:
 وجدت بخط بعض الأفاضل نقلاً من خط الشهيد محمد بن مکی - قدّس الله روحهما - قال: روی عن النّبی - صلی الله علیه وآله - أنّ من السنن أن یقول المؤمن فی یوم الغدیر مائة مرّة: الحمد لله الذی جعل کمال دینه وتمام نعمته بولاية امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب.11
 در حدیث دیگری آمده است:
 هو یوم عبادة وشکر لله وحمد له.12

8 - زیارت امیرالمؤمنین(علیه السلام)

امام رضا(علیه السلام) به احمد بن محمد بن ابی نصر بزنتی فرمود:
 یا ابن ابی نصر، این ما کنت فاحضر یوم الغدیر عند امیرالمؤمنین - علیه السلام - فان الله - تبارک و تعالی - یغفر لكل مؤمن ومؤمنة ومسلم ومسلمة ذنوب ستین سنة وبعثت من النار ضعف ما أعتق من شهر رمضان ولیلة القدر ولیلة الفطر...13

مرحوم محدث قمی می فرماید:

سومین عمل در روز غدیر زیارت حضرت امیرالمؤمنین(علیه السلام) است که سزاوار است که انسان هر کجا باشد سعی کند خود را به قبر مطهر آن حضرت برساند و از برای آن حضرت در این سه روز زیارت مخصوصی نقل شده که یکی از آنها زیارت معروف به امین الله است که از نزدیک و دور خوانده می شود. 14

9 - تعویذ

سید بن طاووس فصلی را به آن اختصاص داده و در آن تعویذ پیامبر اکرم(صلی الله علیه و آله و سلم) را بیان کرده که عین عبارت او نقل می شود:

فصل، فیما نذکره من عوذة تعوذ بها النبی - صلی الله علیه و آله - فی یوم الغدیر، فتعوذ بها أنت أيضاً قبل شروعك فی عمل الیوم المذكور لیکون حرزاً من المحذور وهی: بسم الله الرحمن الرحیم خیر الاسماء بسم الله رب الآخرة والاولی ورب الارض والسّماء الذی لایضّر مع اسمه کید الاعداء وبها تدفع کل الاسواء... 15

10 - عبادت

امام رضا(علیه السلام) در ضمن حدیث مفصلی که در فضیلت و آداب آن روز دارد می فرماید:

وهو الیوم الذی یزید الله فی مال من عبد فیہ... ویوم العبادة... 16

پی نوشت:

- 1 . اقبال الاعمال، ص 761
- 2 . تهذیب الاحکام، ج 3، ص 143؛ بحارالانوار، ج 98، ص 321، ج 6
- 3 . الکافی، ج 4، ص 567
- 4 . کتاب الخصال، ج 1، ص 264، ج 145؛ مصباح المتهدّج، ص 736 (به طور مختصر).
- 5 . الکافی، ج 4، ص 148؛ مصباح المتهدّج، ص 763؛ وسائل الشیعه، ج 7، ص 323، ج 2؛ بحارالانوار، ج 98، ص 322
- 6 . اقبال الاعمال، ص 761 و 797؛ بحارالانوار، ج 98، ص 308 به بعد؛ مفاتیح الجنان، اعمال روز غدیر.
- 7 . الکافی، ج 4، ص 149، ج 3
- 8 . وسائل الشیعه، ج 7، ص 325، ج 6
- 9 . اقبال الاعمال، ص 778
- 10 . تهذیب الاحکام، ج 3، ص 143؛ بحارالانوار، ج 98، ص 321، ج 6
- 11 . بحارالانوار، ج 98، ص 321، ج 5
- 12 . وسائل الشیعه، ج 7، ص 328، ج 13
- 13 . اقبال الاعمال، ص 748
- 14 . مفاتیح الجنان، ص 788
- 15 . اقبال الاعمال، ص 788
- 16 . همان، ص 778